

Kompetensförsörjningsrapport | 2024
inom Vård- och omsorg

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	2
1. Inledning.....	3
2. Vård- och omsorgsyrken idag och imorgon	5
2.1 Arbetsmarknad	5
2.1.1 Fokus vårddyren	7
2.1.2 Pendling.....	11
2.1.3 Förvärvsinkomster.....	12
2.2 Utbildning	13
2.2.1 Matchning mellan yrke och utbildning.....	15
2.2.2 Gymnasial utbildning.....	17
2.2.3 Vuxenutbildningar	20
2.2.4 Folkhögskoleutbildning	22
3. Arbetsmarknadens behov: fokus undersköterskor och vårdbiträde	22
3.1 Framtida utmaningar.....	26
4. Referenser.....	29
Bilagor.....	30
Bilaga 1. Vård- och omsorgsyrken.....	30
Bilaga 2. Urval vård- och omsorgsyrken i SSYK4 (Fokusyrken för rapporten).....	31

Sammanfattning

Denna rapport innehåller en lägesbild för kompetensförsörjning inom vård och omsorg med fokus på yrkesgrupperna undersköterska, vårdbiträde, sjuksköterska, specialistsjuksköterskor, tandsköterskor, fysioterapeuter samt arbetsterapeuter. Rapporten och analysen visar både nutida och framtida behov gällande kompetensförsörjning inom vård och omsorg och uppskattar det framtida behovet av personal inom yrkesgrupperna fram till år 2028.

Denna rapport utgår ifrån två olika delar, en kvantitativ analys och en kvalitativ analys av kompetensförsörjning inom vård och omsorg i Kalmar län. I den kvantitativa analysen som berör både offentlig och privat sektor används Statistiska Centralbyråns mikrodata och öppna data från Skolverket för att beskriva utmaningar, möjligheter, mönster och teman inom kompetensförsörjningen. Den kvalitativa analysen utgår ifrån enkäter med kompletterande dialoger och berör enbart den offentliga sektorn i länet.

Vård och omsorg består av kvinnodominerande yrkesgrupper där undersköterskor och vårdbiträden består av en stor andel utrikesfödda. En av de största utmaningarna inom vård och omsorg är således det svenska språket där arbetsgivarna behöver arbeta med språkutvecklande insatser som kompetensförsörjning. Ytterligare en utmaning är den demografiska förändringen som visar på att antalet äldre ökar i landet och att vi därför behöver arbeta strategiskt både med rekrytering och kompetensförsörjning inom äldreomsorgen i länet.

Det förekommer förväntade stora pensionsavgångar inom yrkesgrupperna undersköterska, tandsköterska och specialistsjuksköterska. Det finns således ett behov av en strategisk rekryteringsplan för dessa yrkesgrupper de kommande åren.

I hela länet finns utspridda utbildningar inom vård och omsorg. På gymnasiet kan du läsa vård och omsorgsprogrammet i Kalmar, Nybro, Emmaboda Högsby, Oskarshamn, Hultsfred, Vimmerby och Västervik. Vuxenutbildning erbjuds på Öland, Kalmar, Nybro Emmaboda, Torsås, Högsby, Mönsterås, Oskarshamn, Vimmerby, Västervik och Hultsfred men även på distans med fysiska träffar i olika kommuner i länet. Vård och omsorgsutbildning erbjuds även på folkhögskola och är då placerad i Gamleby. Utbildning till tandsköterska finns i Oskarshamn. Trots att det finns många platser i länet med utbildningar inom vård och omsorg, med olika inriktningar och på olika nivåer, är utmaningen att varken utbildningsplatser och

ansökningar till utbildning inte räcker till. Sammanställning av ansökningar, antagningar och examen kan du läsa mer om senare i rapporten.

1. Inledning

Denna rapport är en del av en serie rapporter med syfte att kartlägga nutida och framtida kompetensförsörjningsbehov i Kalmar län. Rapporten belyser de regionala behoven på kort och lång sikt samt de regionala förutsättningarna att tillgodose behoven. Sedan augusti 2022 är det regionala kompetensförsörjningsarbetet lagstadgat och rapporten utgår från följande styrande dokument i arbetet med kompetensförsörjning: Lagen om regionalt utvecklingsansvar (SFS 2010:630)¹, Sveriges kommuner och regioner (SKR) nationella strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030², Region Kalmar läns regionala utvecklingsstrategi 2023–2027 samt Handlingsprogram för kompetensförsörjning 2024-2027.

Kompetensförsörjning och kompetensutveckling är ett av fyra strategiska områden som ligger till grund för den nationella strategin för hållbar utveckling i Sverige.³ Det finns två prioriteringar inom det strategiska området som rör tillgång till god utbildning på alla nivåer i länet och en samverkan inom området för att tillgodose den offentliga och privata sektorns behov gällande kompetens och möjlighet att attrahera ny personal. Detta för att den offentliga och privata sektorn ska vara konkurrenskraftig samt få möjlighet att utvecklas och växa. Samtidigt bör även kompetensförsörjningen bidra till att invånarnas behov för kompetensutveckling tillgodoses.⁴

Ett utvecklat regionalt kompetensförsörjningsarbete innebär att regionen ska utföra ett strategiskt arbete kring kompetensförsörjningen, med syftet att bidra till en välfungerande kompetensförsörjning i både näringsliv och offentlig sektor.⁵ Detta visas framför allt i Region Kalmar läns regionala utvecklingsstrategi, där kompetensförsörjning benämns som ett av de perspektiv som påverkar länets utveckling.⁶

¹ SFS 2010:630. *Lag om regionalt utvecklingsansvar.*

² SKR 2020/21:133. *Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021-2030.*

³ SKR 2020/21:133. *Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021-2030*

⁴ SKR 2020/21:133. *Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021-2030*

⁵ SKR 2020/21:133. *Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021-2030*

⁶ Region Kalmar län. *Regional utvecklingsstrategi för Kalmar län 2030.*

I denna del av rapportserien avseende kompetensförsörjning i Kalmar län kartläggs vård-och omsorgsbranschen⁷, i både den regionala, privata och kommunala sektorn. De yrkestitlar som rapporten fokuserar på är: undersköterska, vårdbiträde, sjuksköterska, specialistsjuksköterskor, tandsköterska, fysioterapeut samt arbetsterapeut. En liknande rapport som även berör yrkestitlarna: psykolog, läkare, tandläkare, tandhygienist samt biomedicinsk analytiker finns skriven av Sydöstra sjukvårdsregionen⁸.

Samtal eller inhämtning av data för den kvalitativa delen har inte gjorts från privata aktörer, vilket kommer att utvecklas i kommande rapport.

⁷ SSYK 4: Urval av vård och omsorgsyrtken finns bifogat i bilaga

⁸ Region Jönköpings län, Region Kalmar län, Region Östergötland (2024). Rapport Kompetensförsörjning inom Sydöstra sjukvårdsregionen. [Kompetensförsörjning inom Sydöstra sjukvårdsregionen](#)

2. Vård- och omsorgsyрken idag och imorgon

2.1 Arbetsmarknad

År 2022 jobbade 19 procent (22 514 personer) av alla sysselsatta i Kalmar län inom vård- och omsorgsyрken, vilken är den största yrkesgruppen i länet (yrkesgruppen för vård- och omsorg hittas i bilaga 1). Av dessa 22 514 personer arbetade 84,6 procent (19 271 personer) inom offentlig sektor och 15,4 procent (3 467 personer) inom privat sektor (Tabell 1). Detta innebär en skillnad gentemot övriga yrken, där förhållandet är motsatt mellan offentlig och privat sektor där fler arbetar inom privat sektor än offentlig. I nedanstående tabell visas hur antalet förvärvsarbetande inom vård- och omsorgsyрken i Kalmar län fördelas efter sektor, kön, ålder och födelseland.

Tabell 1: Fördelning av förvärvsarbetande 15 - 74+ år inom vård- och omsorgsyрken efter sektor, kön och ålder i Kalmar län 2022. Källa: (SCB, 2024d)

Yrkesgrupp (SSYK4)	Antal personer	Offentlig sektor andel	Privat sektor andel	Andel kvinnor	Andel 55+ år	Andel utrikes födda
Vård- och omsorgsyрken	22514	84,6 %	15,4 %	79,3 %	29,6 %	20,0 %
Övriga yrken	96436	22,0 %	78,0 %	40,0 %	30,6 %	14,3 %
Totalt	118950	33,9 %	66,1 %	47,4 %	30,4 %	15,3 %

Historiskt sett har vård- och omsorgsyрken i Kalmar län, liksom i resten av landet, varit starkt kvinnodominerade. Denna trend har fortsatt, och i dag är 79,3 procent av de förvärvsarbetande inom vård- och omsorgsyрken i länet kvinnor. Det finns dock undantag bland vissa yrkesgrupper, såsom läkare⁹, ambulanssköterskor, tandtekniker och ortopedingenjörer, kiropraktiker och naprapater, där jobbar ungefär lika många män som kvinnor. Det enda vårdyrket där män är starkt överrepresenterade är ambulanssjukvårdare¹⁰, där endast 7 procent av de anställda är kvinnor.

Andelen utrikesfödda större inom vård- och omsorgsyрken (20 procent) än övriga yrken (14,3 procent). Den högsta andelen utrikesfödda återfinns bland vårdbiträden (47 procent), tandläkare (40 procent), apotekare (39 procent), specialistläkare (38 procent) och undersköterskor (21 procent).

⁹ SSYK 2211 Specialistläkare, 2212 ST-läkare, 2213 AT-läkare, 2219 Övriga läkare, 2260 Tandläkare

¹⁰ Ambulanssjukvårdare är inte samma som undersköterska utan enskild utbildning som inte finns inom region Kalmar län

Andelen personer i åldern 55 år eller äldre inom vård- och omsorgsyrken uppgick till 29,3 procent år 2022 vilket ligger i nivå med motsvarande andel för övriga yrken. Den högsta andelen anställda i åldern 55 år eller äldre återfinns bland ambulanssjukvårdare (81 procent), distriktsköterskor (56 procent), psykoterapeuter (62 procent), företagssköterskor (58 procent), intensivvårdssköterskor (46 procent) och barnsköterskor (45 procent).

Siffrorna belyser både de nuvarande och framtida utmaningarna som berör pensionsavgångar och rekrytering inom dessa yrken. Tabell 2 nedan visar utvecklingen av dessa grupper över tid¹¹.

Tabell 2: Tillväxt av antalet förvärvsarbetande enligt kön och bakgrund med arbetsplats i Kalmar län. Källa: (SCB, 2024d)

Yrkesgrupp (SSYK4)	Antal personer 2022	Tillväxt antal personer 2020-2022	Tillväxt antal personer 2020-2022, procent	Antal kvinnor 2022	Tillväxt antal kvinnor 2020-2022	Tillväxt kvinnor 2020-2022, procent	Antal män 2022	Tillväxt antal män 2020-2022	Tillväxt män 2020-2022, procent	Antal utrikes födda 2022	Tillväxt antal utrikes födda 2020-2022	Tillväxt antal utrikes födda 2020-2022, procent
Vård- och omsorgsyrken	22514	849	3,9 %	17848	443	2,5 %	4666	406	9,5 %	4509	734	19,4 %
Övriga yrken	96436	4164	4,5 %	38586	2077	5,7 %	57850	2087	3,7 %	13745	1781	14,9 %
Totalt	118950	5013	4,4 %	56434	2520	4,7 %	62516	2493	4,2 %	18254	2515	16,0 %

Tabell 2 visar att antalet sysselsatta inom vård och omsorg har ökat med 3,9 procent (845 personer) sedan 2020. Av dessa var 48 procent (406 personer) män och 52 procent (443 personer) kvinnor, vilket bidrog till en något jämnare könsfördelning inom yrkesgruppen. Den största ökningen i antal personer under perioden har skett inom yrken vårdare och boendestödjare (+247 personer), vårdbiträden (+202 personer), undersköterskor inom vård och specialavdelning (+71 personer) och grundutbildade sjuksköterskor (+70 personer).

Andelen kvinnor inom vård och omsorgsyrken har ökat med 2,5 procent, vilket är en mindre ökning än för övriga yrken, som haft en ökning på 5,7 procent.

Den största bidragande gruppen till ökningen var utrikesfödda, som står för 87 procent av alla nya tjänster sedan 2020. Rekrytering av utrikesfödda var som störst inom yrkena vårdbiträden (+335 utrikesfödda, -133 inrikesfödda), undersköterskor, hemtjänst, hemsjukvård och äldreboende (+144 utrikesfödda, -130 inrikesfödda) och vårdare, boendestödjare (+101 utrikes född, +146 inrikesfödda). Vård- och omsorgsyrken har haft en positiv och starkare utveckling för utrikesfödda till skillnad från övriga yrken, med en ökning på 19,4 procent mot 14,9 procent

¹¹ Basåret för jämförelser över tid är 2020, då ett nytt register, BAS, infördes som ersättning för RAMS. Data från tidigare år är därför inte helt jämförbara.

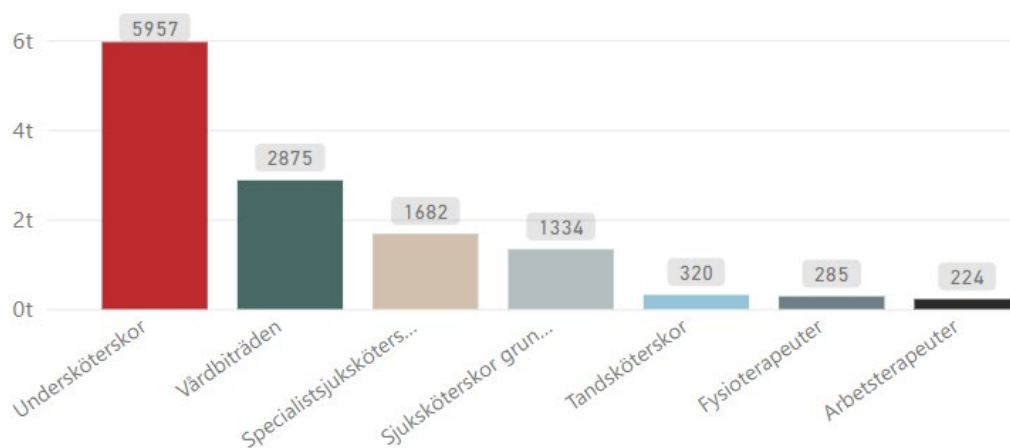
i övriga yrkesgrupper. Detta understryker vård- och omsorgsyrkenas stora betydelse för integration och etablering på arbetsmarknaden för utrikesfödda.

2.1.1 Fokus vårddyken

I denna rapport läggs fokus på följande yrkesgrupper: arbetsterapeuter, fysioterapeuter, grundutbildade sjuksköterskor, specialistsjuksköterskor, tandsköterskor, undersköterskor och vårdbiträden. Yrkeskoderna för yrkesgrupperna går att hitta i bilaga 2 där grupperna för yrkena förklaras.

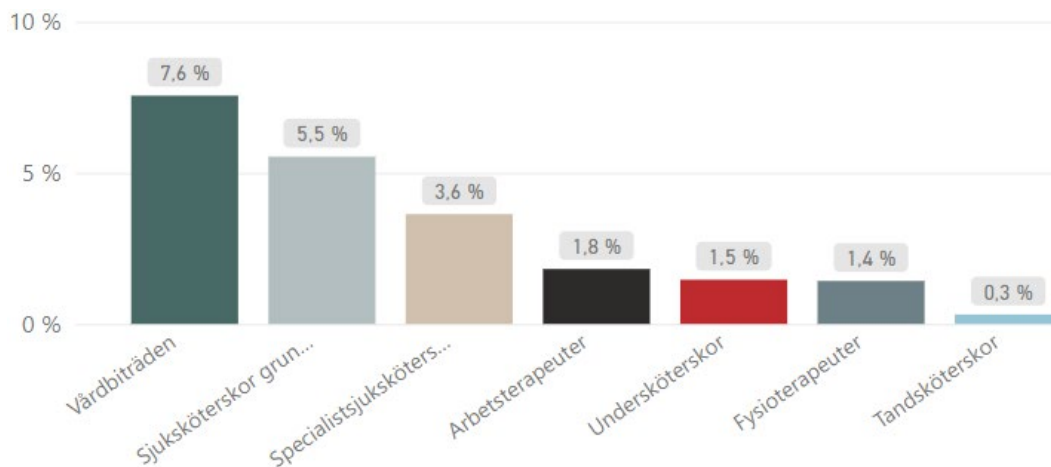
År 2022 var undersköterskor den största yrkesgruppen, följt av vårdbiträden, specialistsjuksköterskor och grundutbildade sjuksköterskor (Figur 1). Arbetsterapeuter, fysioterapeuter och tandsköterskor är relativt små yrkesgrupper sett till antal yrkesverksamma. Sedan juli 2023 har undersköterskor fått en skyddad yrkestitel vilket innebär att undersköterskor behöver ett utfärdat bevis för att få titeln undersköterska inom vård- och omsorg (Socialstyrelsen, 2024). Detta kan ha konsekvenser för arbetsmarknaden med tanke på att kraven för undersköterskor skärps och kan innebära vidareutbildning för de nuvarande undersköterskor med inadekvat utbildning.

Figur 1. Antal förvärvsarbetande inom utvalda vårddyken i Kalmar län 2022. Källa: (SCB, 2024c.)

Figur 2 nedan visar den totala utvecklingen av antalet anställda inom fokussyrkena mellan 2020 och 2022.

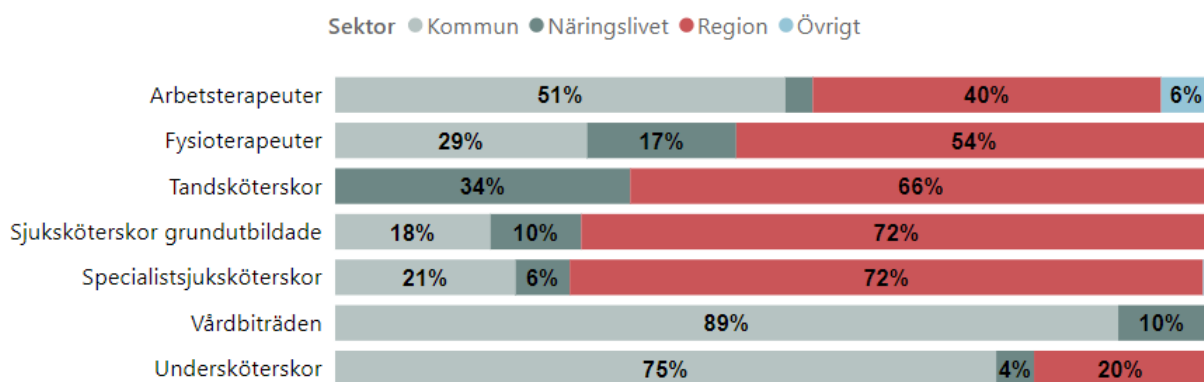
Figur 2. Procentuell förändring från 2020 till 2022 av antalet sysselsatta per redovisat yrke i Kalmar län. Källa: (SCBd, 2024)

Antalet sysselsatta har ökat i alla redovisade yrkesgrupper sedan 2020, med undantag för tandsköterskor. Den största ökningen har skett bland vårdbiträden och grundutbildade sjuksköterskor, där antalet sysselsatta har ökat med 7,6 procent respektive 5,5 procent. Även specialistsjuksköterskor (3,6 procent), arbetsterapeuter (1,8 procent), undersköterskor (1,5 procent) och fysioterapeuter (1,4 procent) har sett positiva förändringar. Tandsköterskor är den yrkesgrupp som haft den minsta procentuella ökningen av antalet sysselsatta, med endast en förändring på 0,3 procent mellan åren 2020 och 2022.

De flesta sysselsatta inom de valda yrkena är anställda inom offentliga verksamheter, men fördelningen mellan kommunala och regionala verksamheter varierar (Figur 3).

Figur 3. Fördelning förvärvsarbetande inom valda yrken per sektor i Kalmar län 2022. Källa: (SCB, 2024)

Majoriteten av vårdbiträden (89 procent), undersköterskor (75 procent) och arbetsterapeuter (51 procent) arbetar inom kommunala verksamheter. Samtidigt är specialistsjuksköterskor (72

procent), grundutbildade sjuksköterskor (72 procent) och fysioterapeuter (54 procent) i högre grad sysselsatta inom regionala verksamheter. Tandsköterskor utgör ett undantag bland de valda yrkesgrupperna, med en stark representation inom näringslivet. Av länets tandsköterskor arbetar 34 procent i privata företag, medan de återstående 66 procenten är anställda inom regionen.

Fördelningen samt förändringen av antal förvärvsarbetande inom utvalda yrken utifrån kön och utrikesfödda går att se i tabell 3 nedan.

Tabell 3. Tillväxt av förvärvsarbetande inom utvalda vårdyrken utifrån kön och bakgrund i Kalmar län. Källa: (SCB, 2024c).

SSYK4 Vård	Antal personer 2022	Andel kvinnor 2022	Antal kvinnor 2022	Tillväxt kvinnor 2020-2022, procent	Antal män 2022	Tillväxt antal män 2020-2022, procent	Andel utrikes födda 2022	Antal utrikes födda 2022	Tillväxt antal utrikes födda 2020-2022, procent
Arbetsterapeuter	224	91 %	203	0,5 %	21	16,7 %	4,5 %	10	66,7 %
Fysioterapeuter	285	78 %	223	3,7 %	62	-6,1 %	7,7 %	22	-15,4 %
Sjuksköterskor grundutbildade	1334	91 %	1211	5,8 %	123	3,4 %	9,8 %	131	14,9 %
Specialistsjuksköterskor	1682	87 %	1461	3,4 %	221	5,2 %	6,2 %	105	-0,9 %
Tandsköterskor	320						9,4 %	30	3,4 %
Undersköterskor	5957	90 %	5346	-0,5 %	611	22,9 %	20,6 %	1225	16,7 %
Vårdbiträden	2875	68 %	1968	4,6 %	907	14,5 %	46,7 %	1342	33,3 %
Övriga vård- och omsorgsyrlen	9837	72 %	7119	3,8 %	2718	6,5 %	16,7 %	1644	14,4 %
Övriga yrken	96436	40 %	38586	5,7 %	57850	3,7 %	14,3 %	13745	14,9 %
Totalt	118950	47 %	56434	4,7 %	62516	4,2 %	15,3 %	18254	16,0 %

*Tom ruta innebär att antalet män är mindre än 10 personer

Samtliga vårdyrken i Kalmar län domineras av kvinnor, med särskilt hög representation i flera yrkesgrupper. Tandsköterskor har den högsta andelen kvinnor, där nästan 100 procent av de anställda är kvinnor. Även arbetsterapeuter (90,6 procent), grundutbildade sjuksköterskor (90,8 procent), specialistsjuksköterskor (86,9 procent) och undersköterskor (89,7 procent) har mycket hög kvinnlig representation.

Män är i högre grad representerade i yrken som vårdbiträden där 31,5 procent av de anställda är män, fysioterapeuter med 21,8 procent män samt övriga vård- och omsorgsyrlen där män utgör 27,6 procent. Förändringen av antalet kvinnor mellan 2020 och 2022 har varit positiv eller relativt oförändrad i de flesta vårdyrken. Det enda yrket som uppvisat en negativ utveckling av antalet kvinnor är undersköterskor, där antalet minskat med 0,5 procent (-27 personer). Däremot har utvecklingen för män varit mer varierande mellan olika vårdyrken, med betydande ökningarna inom undersköterskor med 22,9 procent, arbetsterapeuter med 16,7 procent och vårdbiträden med 14,5 procent. Den höga utvecklingen av antalet anställda män blir ännu tydligare i vissa

grupper, till exempel har utvecklingen för utrikesfödda män som är undersköterskor sedan 2020 varit på 46 procent.

Andelen utrikesfödda varierar stort mellan olika vårddycken. Vårdbiträden har den högsta andelen utrikesfödda med 46,7 procent. Vårdbiträden skiljer sig därav från de andra yrkena relativt mycket i procent då det yrket med näst högst andel utrikesfödda är undersköterskor med 20,6 procent, däremot är utvecklingen av antalet personer snarlika. Detta tyder på att vårdbiträdesyrket fungerar som en del för utrikesfödda att komma in på arbetsmarknaden. Arbetsterapeuter (4,5 procent), specialistsjuksköterskor (6,2 procent) och fysioterapeuter (7,7 procent) har allra lägst andel utrikesfödda.

Utvecklingen av antalet utrikesfödda skiljer sig också mellan yrkesgrupperna. Arbetsterapeuter har haft den procentuellt största ökningen av utrikesfödda, med 66,7 procent däremot i antalet var ökningen obetydligt med mindre än 5 personer. Vårdbiträden står däremot för den största faktiska ökningen, med 33,3 procent (335 personer) för individer som är utrikesfödda. Undersköterskor med 16,7 procent (175 personer) och sjuksköterskor med 14,9 procent (17 personer) har haft en liknande utveckling av utrikesfödda som övriga yrken (14,9 procent). Fysioterapeuter (-15,4 procent) och specialistsjuksköterskor (-0,9 procent) har däremot haft en något negativ utveckling för gruppen sedan 2020. Däremot är antalet utrikesfödda personer som minskat i dessa yrkesgrupper färre än 5 personer.

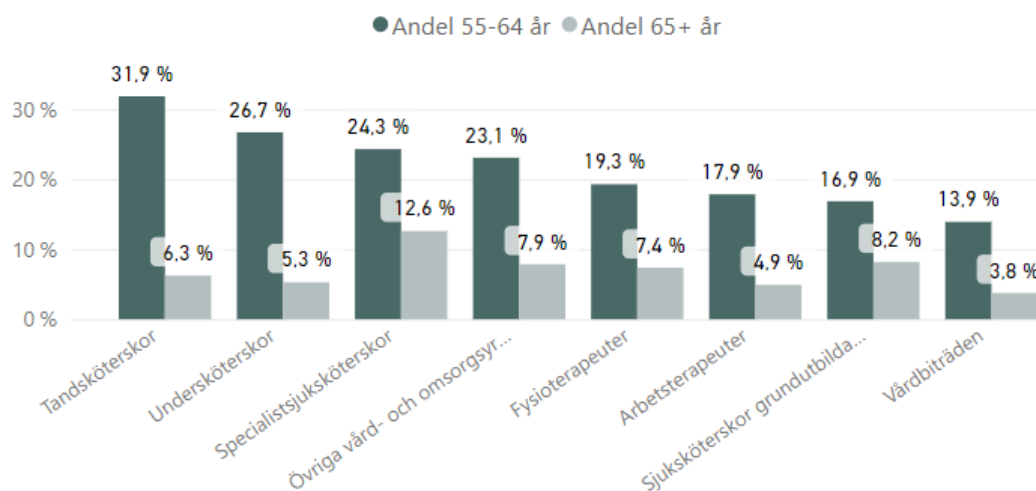
Tabell 4: Åldersfördelning per yrkesgrupp (SSYK4) i Kalmar län 2022. Källa: (SCBd, 2024).

SSYK4 Vård	Antal personer	Andel 15-29 år	Andel 30-54 år	Andel 55+ år
Arbetsterapeuter	224	12,1 %	65,2 %	22,8 %
Fysioterapeuter	285	13,3 %	60,0 %	26,7 %
Sjuksköterskor grundutbildade	1334	19,7 %	55,2 %	25,0 %
Specialistsjuksköterskor	1682	4,6 %	58,4 %	36,9 %
Tandsköterskor	320	5,9 %	55,9 %	38,1 %
Undersköterskor	5957	15,8 %	52,2 %	32,0 %
Vårdbiträden	2875	47,0 %	35,4 %	17,7 %
Totalt	12677	21,4 %	50,0 %	28,5 %

De flesta anställda inom fokussyrkena återfinns i åldersgruppen 30–54 år. Vårdbiträden är det yrke som har den största andelen yngre medarbetare, där 47 procent är mellan 15 och 29 år. Däremot har specialistsjuksköterskor (4,6 procent) och tandsköterskor (5,9 procent) den lägsta andelen i denna åldersgrupp. Specialistsjuksköterskor och tandsköterskor har även de högsta

andelarna medarbetare som är 55 år och äldre: 36,9 procent för specialistsjuksköterskor och 38,1 procent för tandsköterskor. Dessutom 12,2 procent av sysselsatta specialistsjuksköterskor och 8,2 procent grundutbildade sjuksköterskor arbetar förbi pensionsåldern (se figur 4).

Figur 4. Andelen förvärvsarbetande i åldrarna 55–64, 65+ år per redovisat yrke i Kalmar län 2022. Källa: (SCB, 2024d)

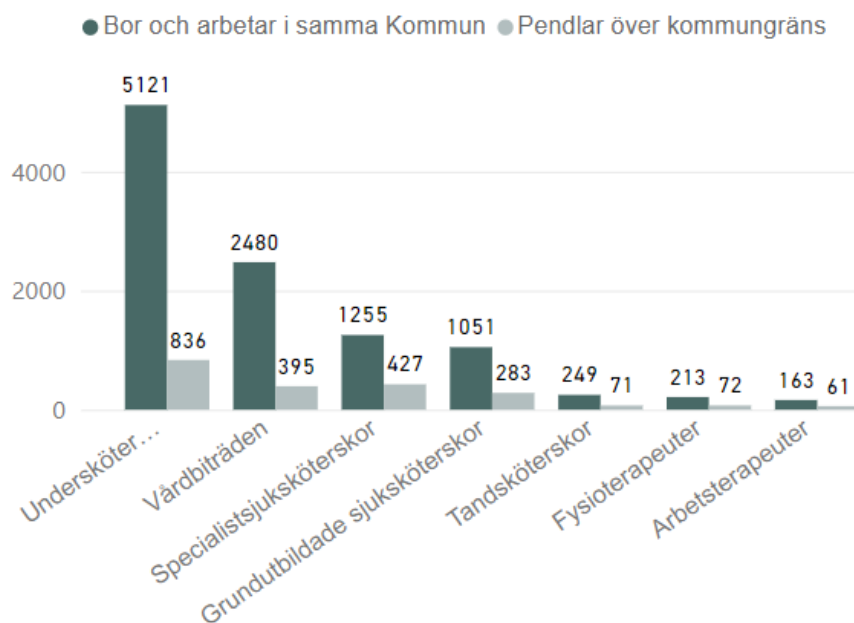

Den höga andelen anställda över 55 år inom specialistsjuksköterskor och tandsköterskor innebär att en betydande del av arbetskraften inom dessa yrken förväntas gå i pension inom de kommande tio åren. Möjliga pensionsavgångar kommer ha olika utslag för olika yrken.

2.1.2 Pendling

De allra flesta anställda inom de redovisade vårdirkerna bor och arbetar i samma kommun (se figur 5). Undersköterskor är den yrkesgrupp som har det största antalet pendlare, där 836 personer (14 procent av alla inom yrket) pendlar över en kommungräns. Däremot har arbetsterapeuter den högsta andelen pendlare över kommungräns, med 27,2 procent (61 personer). Detta är följt av specialistsjuksköterskor där 25,4 procent (427 personer) pendlar över en kommungräns. Vårdbiträden och undersköterskor har den lägsta andelen pendlare på 16 procent (395 personer) respektive 14 procent (836 personer). Dessa skillnader indikerar att benägenheten att pendla varierar beroende på yrke och att arbetsmarknaden är mer lokalt förankrad för vårdbiträden och undersköterskor.

Figur 5. Pendling över kommungräns per yrke år 2022 i Kalmar län. Källa: (SCB, 2024a)

År 2022 arbetade 30,3 procent av länets sysselsatta inom de redovisade vårdyrkena i Kalmar kommun, följt av Västerviks kommun (18,9 procent), Oskarshamns kommun (12,6 procent) och Nybro kommun (6,6 procent). I vissa kommuner är det flera inom yrkesgrupperna som pendlar till sina jobb. Detta mönster förekommer särskilt i kommuner med sjukhus där inpendling är större än utpendling: Kalmar kommun, Västerviks kommun och Oskarshamns kommun. Pendlingsmönstren illustrerar den geografiska arbetsmarknaden för vårdyrken i regionen.

I kommuner som Vimmerby, Hultsfred, Borgholm och Emmaboda är in- och utpendling ungefär lika stor, medan kommuner som Nybro, Mörbylånga, Mönsterås, Torsås och Högsby har en relativt hög andel förvärvsarbetande inom vårdyrken som pendlar till andra kommuner. Specialistsjuksköterskor och grundutbildade sjuksköterskor är de yrkesgrupper som har störst andel pendlare mellan kommuner. Detta gäller särskilt kommuner nära Kalmar. Från Mörbylånga, Mönsterås, Torsås, Borgholm och Nybro pendlar cirka 250 specialistsjuksköterskor och grundutbildade sjuksköterskor till Kalmar.

2.1.3 Förvärvsinkomster

Förvärvsinkomsterna för de flesta av rapportens fokusyrken låg 2022 under länets medianinkomst, som var 410 191 kronor per år (se tabell 5). Endast specialistsjuksköterskor, med en medianinkomst på 481 106 kronor per år, och grundutbildade sjuksköterskor, med en medianinkomst på 423 903 kronor, hade inkomster över länets medianinkomst. Den yrkesgruppen med lägst medianinkomst var vårdbiträden, med en median på 261 708 kronor per år, följt av tandsköterskor (334 251 kronor) och undersköterskor (337 936 kronor).

Tabell 5. Förvärvsinkomst per yrke för anställda i Kalmar län. Källa: (SCB, 2024d)

SSYK4 Vård	Förvärvsinkomst 2019 (median)	Förvärvsinkomst 2022 (median)	Förändring förvärvsinkomst 2019-2022
Arbetsterapeuter	348653	397276	14 %
Fysioterapeuter	360480	397277	10 %
Grundutbildade sjuksköterskor	390988	423903	8 %
Specialistsjuksköterskor	426585	481106	13 %
Tandsköterskor	308117	334251	8 %
Undersköterskor	308385	337936	10 %
Vårdbiträden	239446	261708	9 %
Övriga yrken	378757	409249	8 %
Totalt	378943	410191	8 %

Förvärvsinkomsterna inom de redovisade vårdyrkena har ökat mellan 2019 och 2022 i samma takt som, eller snabbare än, samtliga yrken. Arbetsterapeuter uppvisade den största ökningen av medianinkomsten, med en ökning på 14 procent, följt av specialistsjuksköterskor (13 procent) samt undersköterskor och fysioterapeuter, som båda ökade med 10 procent. Den lägsta ökningen noterades för grundutbildade sjuksköterskor och tandsköterskor, med en ökning på 8 procent, vilket ligger i nivå med länets snitt.

2.2 Utbildning

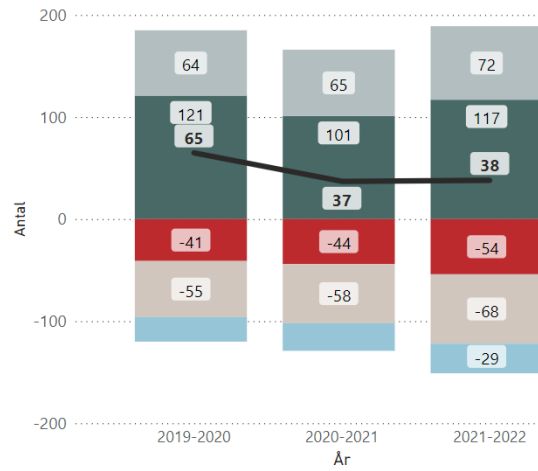
Utbildningsflödena visar antalet nytillkomna med utbildning inom en specifik utbildningsgrupp, antingen genom examen eller inflyttning till länet, i förhållande till antalet med samma utbildning som lämnar arbetskraften i länet på grund av vidareutbildning, pensionsavgångar eller utflyttning. För utbildade inom redovisade yrken har Kalmar län haft ett positivt flödesnetto 2021–2022 (se figur 6.1-6.5. Värdena mindre än 5 redovisas inte men ingår i nettoförändring).

Färgförklaring:

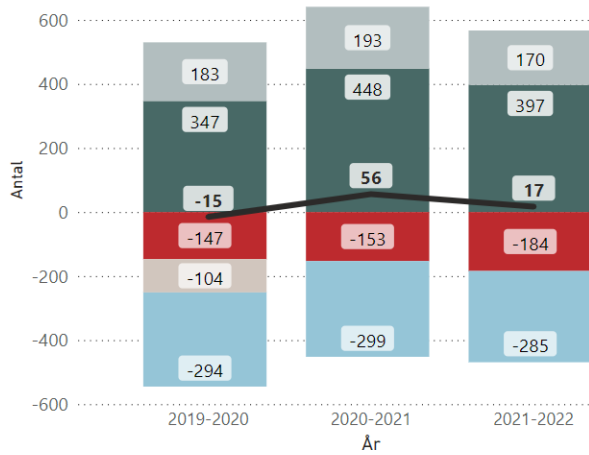
- Examinerade inom regionen
- Inflyttare till regionen
- Utflyttare från regionen
- Vidareutbildade inom regionen
- Åldersinträden (18-åringar)
- Åldersutträden (65-åringar)
- Nettoförändring

Källa: (SCB, 2024e)

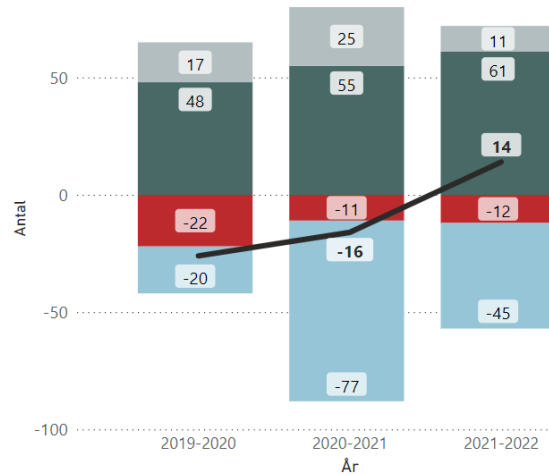
Figur 6.1. Utbildningsflöden för grundutbildning sjuksköterskor (75N) i Kalmar län 2019-2022

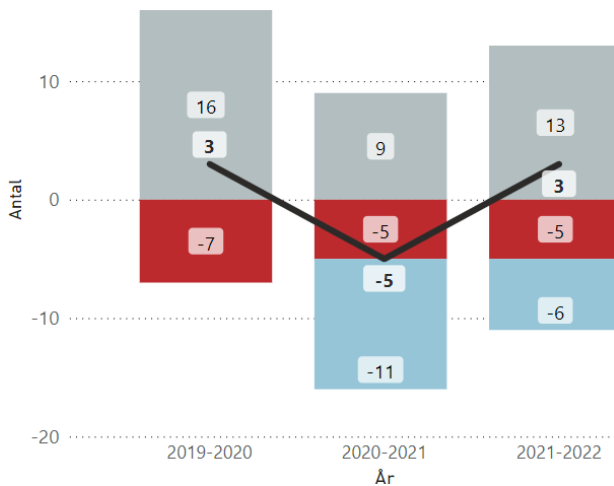
Figur 6.2. Utbildningsflöden vård- och omsorgsutbildning på gymnasial nivå (73XO) i Kalmar län 2019-2022

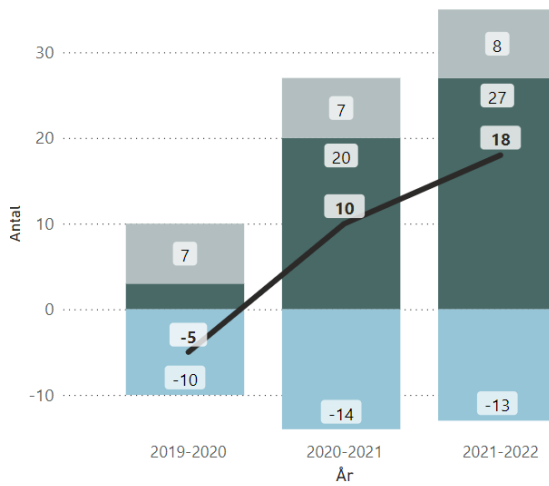
Figur 6.3. Utbildningsflöden för specialistsköterskeutbildning (75R-75SX) i Kalmar län 2019-2022

Figur 6.4. Utbildningsflöden för sjukgymnast-/fysioterapeututbildning (75L) i Kalmar län 2019-2022

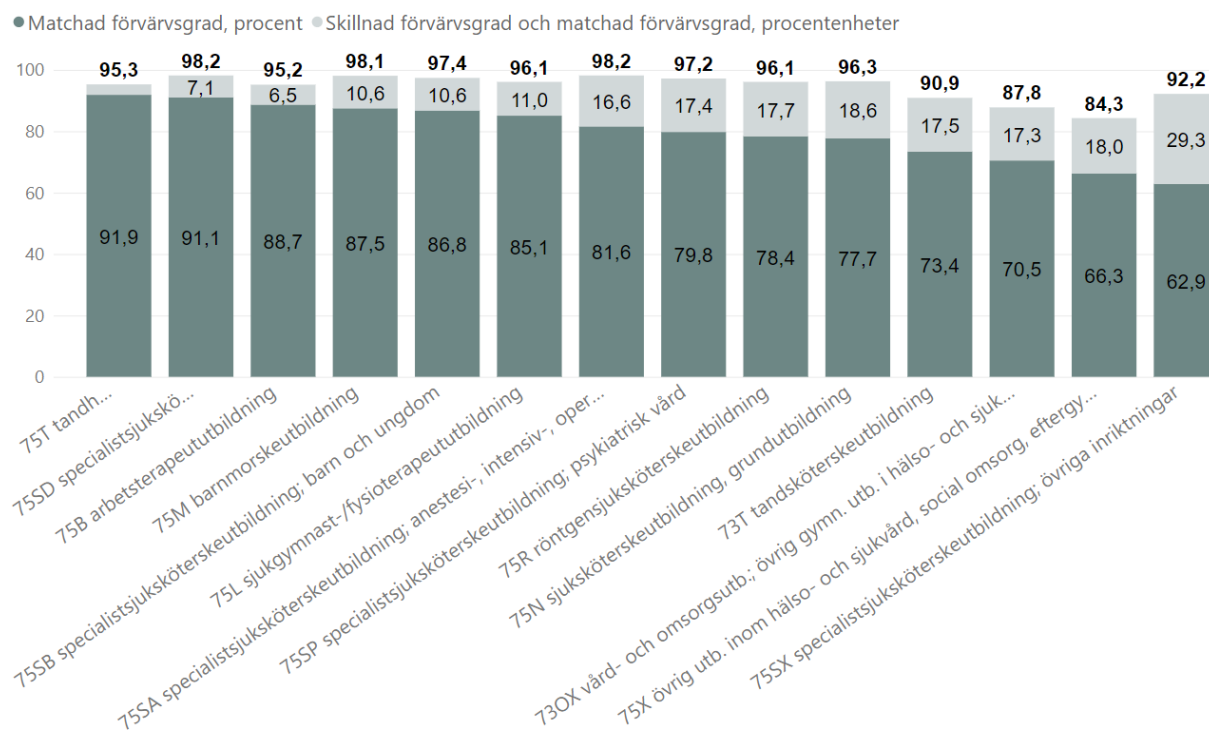
Figur 6.5. Utbildningsflöden för tandsköterskeutbildning (73T) i Kalmar län 2019-2022

2.2.1 Matchning mellan yrke och utbildning

Matchningen visar hur väl en individs formella utbildning överensstämmer med det yrke personen har. På så sätt indikerar den i vilken utsträckning arbetsgivarnas behov kan mötas av arbetskraftens formella kompetens. Detta innebär dock inte att andra typer av kunskaper och färdigheter saknar betydelse för en individs anställningsbarhet. I denna rapport studerar vi matchningen från två olika perspektiv. Den första handlar om matchningen utifrån en persons utbildning, det vill säga hur stor andel av personer med en viss utbildning jobbar inom matchade yrke¹². Figur 7 nedan illustrerar denna typ av matchning för vårdrkesutbildningar i Kalmar län. Matchad förvärvsgrad avser andelen utbildade inom ett visst område som arbetar i ett helt matchat yrke. Måttet speglar i vilken utsträckning det är utbildningarna som efterfrågas av arbetsgivarna, och inte enbart personerna som har dessa utbildningar. En hög vanlig förvärvsgrad och en samtidigt låg matchad förvärvsgrad, kan till exempel indikera att de utbildade har fått jobb, men inte inom yrken som är direkt kopplade till deras utbildning. Detta kan i sin tur vara ett tecken på en lägre efterfrågan på utbildningen i fråga.

Figur 7. Matchning mellan utbildning och yrke för anställda i ålder 20-64 år, i Kalmar län 2022. Källa: (SCB, 2024b)

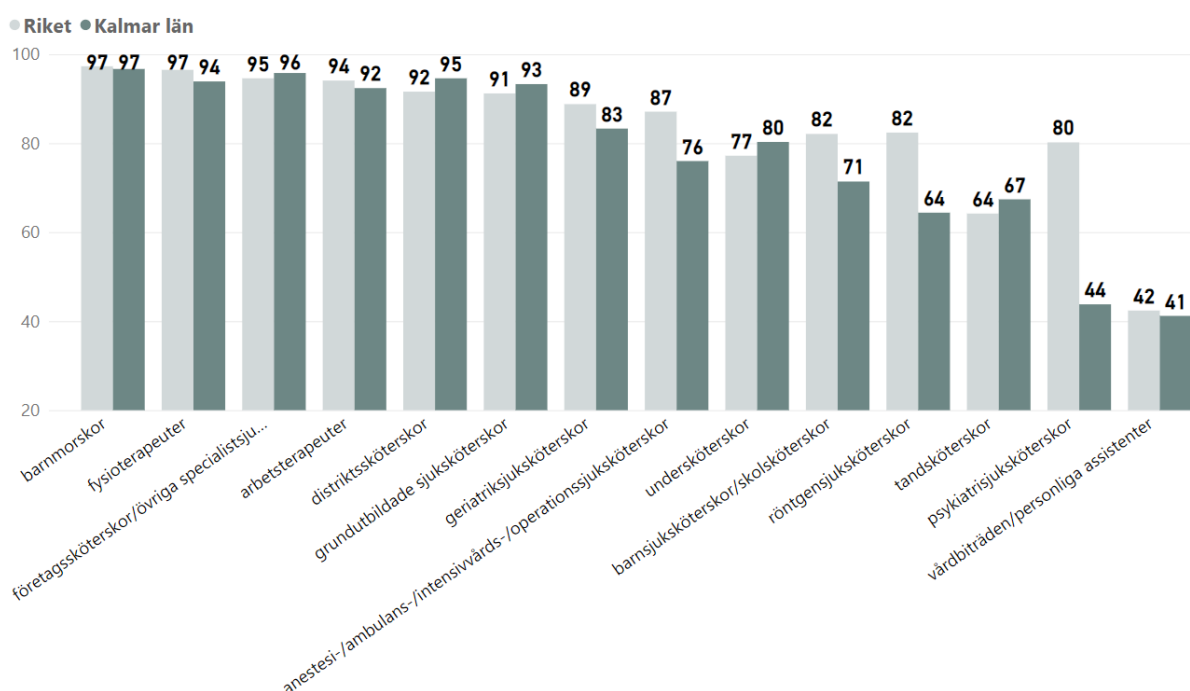

¹² SCB har utarbetat bedömningar av vilka utbildnings- och yrkeskombinationer som helt, delvis eller inte alls stämmer överens. Bedömningarna finns dokumenterade i Excel-filen "SCB:s matchningskarta", som finns att ladda ner på sidan [Regionala matchningsindikatorer](#).

Både förvärvsgraden och matchningsgraden för redovisade vård- och omsorgsutbildningar är höga. Den höga matchningsgraden kan till stor del förklaras av att de flesta yrken inom vård och omsorg kräver legitimation. De utbildningar med både högst matchningsgrad och högst förvärvsgrad är specialistsjuksköterskeutbildning (distriktssköterska), tandhygienistutbildning, barnmorskeutbildning, specialistsjuksköterskeutbildning (barn och ungdom), arbetsterapeututbildning och fysioterapeututbildning, vilka samtliga har matchningsgrader på över 85 procent. Personer med specialistsköterskeutbildning inom övriga inriktningar har en hög förvärvsgrad, men samtidigt den lägsta matchningsgraden bland de redovisade utbildningarna. Detta innebär att cirka 30 procent av alla med denna utbildning arbetar inom yrken som inte helt matchar deras utbildning. Personer med övrig utbildning inom vård och omsorg på gymnasial nivå och övrig utbildning inom hälso- och sjukvård på eftergymnasial nivå samt med tandsköterskeutbildning har något lägre nivåer av både förvärvsgrad och matchad förvärvsgrad.

Figur 8 nedan illustrerar matchningsgraden från ett omvänt perspektiv, det vill säga i vilken utsträckning anställda inom ett visst yrke har utbildningar som helt matchar deras yrkesval i Kalmar län i jämförelse med Riket. Måttet ger en översikt av utbildningsstrukturen inom olika yrkesgrupper. Statistiken visar andelen anställda som har en utbildning som helt matchar deras yrke. Andelarna är relaterade till det totala antalet anställda inom respektive yrke, exklusive de individer där uppgifter saknas för att kunna bedöma matchningen.

Figur 8. Matchning mellan yrke och utbildning för anställda i ålder 20-64 år, i Riket och Kalmar län 2022, procent. Källa: (SCB, 2024c).

För de flesta yrkesgrupper ligger matchningsgraden i Kalmar län på samma nivå som i riket i stort. Undantagen är dock psykiatrijuksköterskor, röntgensjuksköterskor, barnsjuksköterskor/skolsjuksköterskor samt anestesi-, ambulans-, intensivvårds- och operationssjuksköterskor. För dessa grupper är matchningsgraden i länet mer än 10 procentenheter lägre än rikssnittet. Skillnaden är särskilt markant för psykiatrijuksköterskor, där matchningen i Kalmar län är hela 36 procentenheter lägre än i riket.

Tabell 6 visar hur matchningen mellan yrke och utbildning har utvecklats över tid.

Tabell 6. Matchning (helt matchade) mellan yrke och utbildning, ålder 20–64 år, i Kalmar län 2019-2022. Källa: (SCB, 2024c).

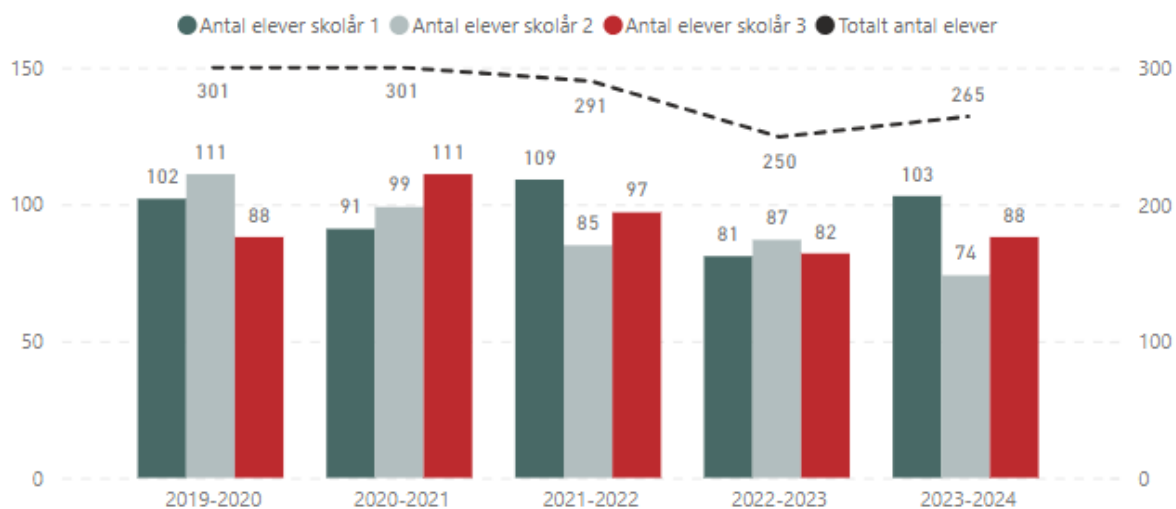
yrkesgrupp (SSYK)	2019	2020	2021	2022
anestesi-/ambulans-/intensivvårds-/operationssjuksköterskor	74	76	77	76
arbetsterapeuter	92	93	93	92
barnmorskor	98	98	98	97
barnsjuksköterskor/skolsköterskor	68	70	72	71
distriktssköterskor	93	94	92	95
fysioterapeuter	97	96	95	94
företagssköterskor/övriga specialistsjuksköterskor	96	96	97	96
geriatriksjuksköterskor	86	89	88	83
grundutbildade sjuksköterskor	93	92	93	93
psykiatrijuksköterskor	49	46	46	44
röntgensjuksköterskor	66	62	65	64
tandsköterskor	65	65	67	67
undersköterskor	78	78	79	80
vårdbiträden/personliga assistenter	47	42	41	41

Sedan 2019 har matchningen förbättrats något eller förblivit oförändrad för de flesta redovisade yrken. Minskningar har skett för vårdbiträden/personliga assistenter med 6 procentenheter, psykiatrijuksköterskor med 5 procentenheter, geriatriksjuksköterskor med 3 procentenheter och fysioterapeuter med 3 procentenheter.

2.2.2 Gymnasial utbildning

I Kalmar län erbjuds vård- och omsorgsprogrammet på gymnasier i Emmaboda kommun, Hultsfred kommun, Kalmar kommun, Västervik kommun, Mönsterås kommun, Högsby kommun, Nybro kommun, Oskarshamn kommun och Vimmerby kommun. Det totala antalet elever per läsår i Kalmar län har minskat varje år sedan 2019. Se figur 9 nedan.

Figur 9. Antal elever per skolår och läsår på vård- och omsorgsprogrammet i Kalmar län. Källa: (Skolverket, 2024).

Vid kontakt med skolorna i länet har vi kunnat samla en inventering kring antal antagna till Vård- och omsorgsprogrammen de senaste två åren. Se tabell 7 nedan.

Tabell 7. Antal antagna elever på Vård- och omsorgsprogrammet de senaste två åren.

Vård- omsorgsprogrammen	och	2022	2023
Emmaboda		8	6
Hultsfred		10	6
Kalmar		35	50
Mönsterås		0	0
Nybro		0	11
Oskarshamn		17	16
Vimmerby		8	11
Västervik		18	28
Totalt		96	128

Enligt Skolverkets statistik har antalet avgångna elever ökat sedan 2018–2019 och var som högst under årsintervallen 2019–2020 och 2021–2022 med 66 elever (se tabell 8). Under 2022–2023 var antalet något lägre, med 57 gymnasieelever som gick ut.

Tabell 8. Antal avgångna elever per läsår från vård- och omsorgsprogrammet i Kalmar län.¹³(Källa: Skolverket, 2024).

Kommun	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Emmaboda
Hultsfred	12
Högsby
Kalmar	16	33	19	22	16
Mönsterås
Nybro	13
Oskarshamn	11	15	18	15	11
Vimmerby	14	..
Västervik	11	18	15	15	18

Andelen elever som tagit gymnasieexamen från vård- och omsorgsprogrammet i Kalmar län har generellt haft en negativ utveckling sedan 2018–2019 (se tabell 9).

Tabell 9. Andel (av antal avgångselever samma år) med gymnasieexamen elever per läsår från vård- och omsorgsprogrammen i Kalmar län. Källa: (Skolverket, 2024).

Kommun	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Emmaboda
Hultsfred	83,3
Högsby
Kalmar	93,8	78,8	78,9	68,2	..
Mönsterås
Nybro	100
Oskarshamn	100	86,7	100	86,7	90,9
Vimmerby	92,9	..
Västervik	90,9	100	93,3	93,3	77,8

¹³ I Skolverkets data dubbelprickas (..) där det är mindre än 10 personer. De rutor där det är tomt visar på att det inte gick några elever.

2.2.3 Vuxenutbildningar

Nedan presenteras en tabell som redovisar antalet elever som studerat minst 400 poäng på yrkeskurser motsvarande gymnasieskolans vård- och omsorgsprogram. Flest studerande inom programmen återfinns i Kalmar och Västervik.

Tabell 10. Antal elever som studerat minst 400 poäng under ett år på vård- och omsorgsprogrammet på vuxenutbildning i Kalmar län. Källa: (Skolverket, 2024).

Kommun	2019	2020	2021	2022	2023
Emmaboda	16	22	25	30	..
Hultsfred	20	45	22	16	53
Högsby	25	42	37
Kalmar	160	107	100	39	..
Mönsterås	23	22	32	34	..
Nybro	21	38	50	59	..
Oskarshamn	26	33	36	42	25
Vimmerby	23	27	51	34	..
Västervik	44	62	84	78	..

Utvecklingen av antalet elever varierar mellan kommunerna. Sedan 2019 har antalet elever ökat i Emmaboda, Hultsfred, Mönsterås, Nybro, Vimmerby och Västervik kommuner, medan det har minskat i Kalmar kommun, där antalet elever har gått från 160 år 2019 till 39 år 2022.

Eftersom yrkespaketet inom vård och omsorg omfattar 1500 poäng så tog vi kontakt med skolorna i länet för att inventera antal antagna till vuxenutbildningen i Kalmar län de senaste två åren. Tabellen visar antal elever som således blivit antagna till yrkespaketet och därmed inte enstaka kurser. Se tabell 11 nedan.

Tabell 11. Antal antagna till vuxenutbildning (yrkespaketet inom vård och omsorg 1500 poäng) i Kalmar län, de senaste två åren.

Vuxenutbildning	2022	2023	Totalt
Yrkespaket inom vård och omsorg 1 500 poäng (Borgholm)	16	16	32
Yrkespaket inom vård och omsorg 1 500 poäng (Nybro)	18	20	38
Yrkespaket inom vård och omsorg 1 500 poäng (Emmaboda)	28	13	41

Yrkespaket inom vård och omsorg 1500 poäng (Kalmar)	25 skolförlagda och 35 via distans	25 skolförlagda och 35 via distans	120
Yrkespaket inom vård och omsorg 1 500 poäng (Oskarshamn)	16	22	38
Yrkespaket inom vård och omsorg 1 500 poäng (Vimmerby)	32	12	44
Yrkespaket inom vård och omsorg 1 500 poäng (Mönsterås)	27	4	31
Yrkespaket inom vård och omsorg 1 500 poäng (Västervik)	69	35	104
Yrkespaket till undersköterska 1 500 poäng (Gamleby)	-	22	22
Yrkespaket inom vård och omsorg 1 500 poäng (Högsby)		27	27
Yrkespaket inom vård och omsorg 1 500 poäng (Hultsfred)	32	15	47
Totalt	298	246	544

*Tom ruta innebär att det inte finns siffror att redovisa från det året/skola.

Vad gäller yrkeshögskoleutbildning inom vård och omsorg så har vi i länet en för undersköterska som vill studera vidare till specialistundersköterska. Utbildningen som tidigare hette ”Specialistundersköterska – äldre och välfärdsteknik” har bytt namn till ”Specialistundersköterska inom vård och omsorg av äldre” och finns på följande studieorter: Oskarshamn, Värnamo och Ljungby. Utbildningen omfattar 200 YH-poäng och erbjuds i studietakten halvfart. Vid kontakt med Nova Utbildning, FoU och Affärsutveckling i Oskarshamn som ansvarar för utbildningen fick vi en inventering kring antal antagna till utbildningen de senaste två åren. Se tabell 12 nedan.

Tabell 12. Antal antagna till specialistundersköterskeutbildning i länet de senaste två åren.

Hälso- och sjukvård samt socialt arbete	2022	2023	Totalt
Specialistundersköterska inom vård och omsorg av äldre.	16	25	41

2.2.4 Folkhögskoleutbildning

I Kalmar län erbjuds vård- och omsorgsutbildningen (undersköterskeutbildning) på folkhögskolenivå på Gamleby folkhögskola. Intagningen till utbildningen sker vartannat år och platserna varierar mellan 16 - 21 beroende på vilka som får platserna. Senaste intagningen till utbildningen var 2023 där 16 personer antogs av 36 ansökningar vilket således visar på att intresse för utbildningen förekommer.

Tabell 13. Antal ansökningar och antal antagningar till undersköterskeutbildning, Gamleby Folkhögskola

Gamleby folkhögskola	Antal ansökningar	Antal antagna
2021	30	21
2023	36	16

Källa: Dialog med folkhögskolorna

3. Arbetsmarknadens behov: fokus undersköterskor och vårdbiträde

Som tidigare nämnts i rapporten är vård och omsorg den största yrkesgruppen i länet. Dialog med lokala aktörer i länet visar att bristen på främst undersköterskor och vårdbiträde i länet är en gemensam faktor, en bild som delas med Arbetsförmedlingen samt fackförbunden Kommunal och Vårdförbundet. Alla nämnda aktörer förväntar sig en ökande personalbrist i framtiden, vilket beror både på ett minskat antal personer som söker utbildningen och ett ökat personalbehov till följd av demografiska förändringar. Minskandet av barnafödandet och den ökande andelen äldre i befolkningen leder till större behov av vård och omsorg varför undersköterskor inom äldreomsorg kommer krävas i större utsträckning framåt¹⁴.

Utifrån bristerna som förekommer och förväntas förekomma så har en inventering kring rekryteringsbehov de kommande fem åren genomförts under året med alla 12 kommuner och

¹⁴ SKR. *Personalprognos 2023-2033 och hur välfärden kan möta kompetensutmaningen.*

regionen. Frågan ”Hur ser behovet ut att rekrytera inom de kommande fem åren för följande yrke? (Ange totalt antal tjänster de kommande fem åren)” har ställts och svaren redovisas i tabell 14 nedan.

Tabell 14. Rekryteringsbehov av vårdbiträde, undersköterska och specialistundersköterska hos arbetsgivarna i Kalmar län de kommande fem åren. (Källa: Dialog med arbetsgivare i länet).

Kommun	Vårdbiträde	Undersköterska	Specialistundersköterska
Kalmar	0	797	55
Torsås	0	20–30	0
Emmaboda	60	100	25
Nybro	5–10	80–85	0
Högsby	16	17	0
Mönsterås	20	50	15
Oskarshamn	40	50	10
Hultsfred	50	250	-
Vimmerby	11	53	0
Västervik	220	300	-
Mörbylånga	0	200	0
Borgholm	0	250	-
Region Kalmar	0	400	5–10
Total	372–377	2317–2332	110–115

*Ruta med – innebär att svar på följande fråga ej inkommit

Rekryteringsbehovet är utifrån vårdbiträden, undersköterskor samt specialistundersköterskor och skiljer sig i svaren mellan de olika kommunerna och regionen. Sammantaget så är behovet av undersköterskor störst men i vissa kommuner förekommer även ett stort behov av vårdbiträden. Vi kan se att det skiljer sig mellan norra och södra länet när det kommer till rekryteringsbehovet av vårdbiträde, i södra är det cirka 100 tjänster medan norra länet har ett större behov.

Vid samtal med skolorna i länet där vård- och omsorgsprogrammet förekommer så inventerade vi antal examinerade från vård- och omsorgsprogrammet (både gymnasienivå och vuxenutbildning). Inventeringen visade att ett behov att utbilda fler för att kunna matcha arbetsgivarnas rekryteringsbehov förekommer. I tabell 15 nedan kan vi ta del av antal examinerade från vård- och omsorgsprogrammet på gymnasienivå de senaste två åren.

Tabell 15. Antal examinerade får vård-och omsorgsprogrammet de senaste två åren. (Källa: Dialog med skolorna).

Vård- och omsorgsprogrammen	2022	2023	Totalt
Emmaboda	8	0	8
Hultsfred	8	10	18
Kalmar	11	23	34
Mönsterås	0	0	0
Nybro	8	6	14
Oskarshamn	13	10	24
Vimmerby	-	-	-
Västervik	16	23	39
Totalt	64	72	136

Vidare i tabell 16 kan vi se antal examinerade från vuxenutbildning i länet, de senaste två åren.

Tabell 16, antal examinerade från yrkespaketet 1500 poäng, de senaste två åren. (Källa: Dialog med skolorna).

Vuxenutbildning	2022	2023	Totalt
Yrkespaket inom vård och omsorg 1 500 poäng (Borgholm)	9	46	55
Yrkespaket inom vård och omsorg 1 500 poäng (Nybro)	-	8	8
Yrkespaket inom vård och omsorg 1 500 poäng (Emmaboda)	-	-	-
Yrkespaket inom vård och omsorg 1500 poäng (Kalmar)	42	42	84
Yrkespaket inom vård och omsorg 1 500 poäng (Oskarshamn)	0	16	16
Yrkespaket inom vård och omsorg 1 500 poäng (Vimmerby)	19	20	39
Yrkespaket inom vård och omsorg 1 500 poäng (Mönsterås)	26	10	36
Yrkespaket inom vård och omsorg 1 500 poäng (Västervik)	-	-	-
Yrkespaket till undersköterska 1 500 poäng (Gamleby)	15	16	31
Yrkespaket inom vård och omsorg 1 500 poäng (Högsby)	-	-	-
Yrkespaket inom vård och omsorg 1 500 poäng (Hultsfred)	11	23	34
Totalt	122	173	295

I tabell 16 framgår att det saknas svar från en del kommuner. Anledningen kan antingen vara att ingen har examinerats från hela yrkespaketet det året (de har klarat kurser men inte hela paketet), eller så har svar inte inkommit från kommunen till regionen. Ytterligare en anledning till att svar saknas i tabellen kan vara att man använt sig av validering, i de fall kan elever besitta kunskaper inom svenska och samhällskunskap och har därmed fått kurserna inom ”yrkespaketet” validerade praktiskt varför de inte behöver läsa kurserna teoretiskt.

I länet förekommer inte bara en utmaning för arbetsgivare vid rekrytering inom vård och omsorg utan flera skolor i länet påtalar utmaningen i att få elever till utbildningarna. Samverkan krävs mellan utbildningsanordnare och arbetsgivare i länet. Samverkan sker bland annat inom Vård- och omsorgscollegie för att främja ett nära samarbete mellan skolor, kommuner och privata arbetsgivare. Samarbete krävs för att skapa utbildningar som är direkt anpassade till arbetsmarknadens behov. Det innebär också att de som utbildar sig får en bättre förståelse för arbetsmarknaden och en smidigare övergång från utbildning till jobb.

Vad gäller högskoleutbildningar såsom sjuksköterska, specialistsjuksköterska, arbetsterapeut samt fysioterapeut kan ni läsa mer om både utbildningsplatser samt rekryteringsbehov i Sydöstra sjukvårdsregionens rapport om kompetensförsörjning¹⁵.

3.1 Framtida utmaningar

Rapporten visar att det förekommer fler vårdbiträden och undersköterskor i kommunal sektor än vad det gör inom regionen. Eftersom det ser olika ut i länet kring rekrytering av vårdbiträden så efterfrågades rekryteringsbehovet för vårdbiträden också i tabell 13, hantering kring att sänka kraven inom vård och omsorg och tillsvidareanställa vårdbiträden ser olika ut i länet. Vårdbiträde är inte en gymnasial utbildning varför Region Kalmar län och vissa kommuner som arbetsgivare inte tillsvidareanställer den yrkeskategorin i länet. Det förekommer dock kommuner som tillsvidareanställer vårdbiträden varför det behövs en samsyn kring utbildningskrav och anställningsvillkor.

Var femte förvärvsarbetande inom vård och omsorg är utrikesfödd och andelen utrikesfödda är störst inom undersköterskeyrket (21 procent) och vårdbiträdeyrket (47 procent) varför inventering av språkkunskaper inom det svenska språket är en viktig faktor och utmaning för

¹⁵ Region Jönköpings län, Region Kalmar län, Region Östergötland (2024). Rapport Kompetensförsörjning inom Sydöstra sjukvårdsregionen. [Kompetensförsörjning inom Sydöstra sjukvårdsregionen](#)

hela länet. Under hösten 2024 så kom en utredning om språkkrav för personal i äldreomsorgen och som föreslog ett flertal åtgärder för att komma till rätta med språkproblemen i äldreomsorgen¹⁶. Vid kontakt med flera av länets arbetsgivare så bekräftades att utredningen och dess förslag är relevant för länet och att det förekommer ett behov av språkutvecklingsinsatser inom vård och omsorg.

I den tidigare kompetensbehovsrapporten för vård och omsorg (2022) redovisas en tabell från SCB Trender och prognoser för kompetensförsörjning¹⁷, tabellen är den senaste från SCB och därmed fortfarande relevant för vår rapport. Tabellen visar att tillgång till vård- och omsorgsutbildade bedöms att minska medan efterfrågan inom yrket bedöms att öka. Vi kan därmed dra en slutsats på att undersköterskeyrket, tandsköterskeyrket samt specialistsjuksköterskeyrket är bristyrken som bör prioriteras både på utbildningsnivå och arbetsgivarnivå. Tandsköterskeyrket och specialistsjuksköterskeyrket utmanas av de stora förväntade pensionsavgångarna.

Den senaste ekonomirapporten¹⁸ från SKR, *Sveriges Kommuner och regioner* visar även på den demografiska utvecklingen år 2040 och dess utmaningar. Rapporten visar bland annat hur antalet äldre (85 år och uppåt) ökar med 75 procent vilket har en stor påverkan på vårt kommande rekryteringsbehov inom äldreomsorgen. Vi behöver påbörja ett strategiskt arbete inom hela regionen inom en snar framtid för att vara beredda på behoven som kommer, rapporten lyfter ett strategiskt uppdrag i att vi behöver säkra välfärdens kompetensförsörjning samtidigt som vi behöver arbeta med friskfaktorer, arbeta heltid och arbeta längre samt arbeta med en tidig omställning. Detta är enligt rapporten prioriterade områden som vi behöver ta till oss för att arbeta med utmaningarna på ett strategiskt och kvalitetssäkrat sätt för vår kompetensförsörjning och välfärd.

Vad gäller tandsköterskor som tidigare nämnts i rapporten som en svårrekryterad yrkesgrupp med stora förväntade pensionsavgångar så har region Kalmar län upprättat en handlingsplan och korrigerat sin avsiktsförklaring. Justeringarna som gjorts innebär en ändring från två utbildningsuppgifter till tre på fyra år samt att man ändrat utbildningens upplägg med fler

¹⁶ SOU 2024:78, *Ett språkkrav för språkutveckling*. Regeringskansliet.

¹⁷ SCB Regional rapport 2022

¹⁸ *Den demografiska utmaningen till trots- hur skapar vi positiv utveckling?* Annika Wallenskog, SKR

fysiska träffar än digitala, från 10 till 17 fysiska träffar under en utbildning. Målet är att locka fler från länet till att söka utbildningen.¹⁹

Sammanfattningsvis så är alla dessa yrkeskategorier viktiga för både nutid och framtid och vi behöver därmed arbeta med att både bevara och rekrytera kompetent personal inom vården.

¹⁹ Dialog med HR på folktandvården, Region Kalmar län.

4. Referenser

Region Jönköpings län, Region Kalmar län, Region Östergötland (2024). Rapport Kompetensförsörjning inom Sydöstra sjukvårdsregionen. [Kompetensförsörjning inom Sydöstra sjukvårdsregionen](#)

SCB (2024a). *In- och utpendling (U2). Förvärvsarbetande 20–64 år som pendlar över regiongräns, efter region och utbildningsnivå- och inriktning (dag-/nattbefolkning). År 2019 – 2022.* <https://www.statistikdatabasen.scb.se/sq/154401>

SCB (2024b). *Matchning (E3) efter år, region, utbildning, kön/ålder/födelseland och tabellinnehåll.* <https://www.statistikdatabasen.scb.se/sq/141754>

SCB (2024c). *Matchning (E5) efter år, region, yrkesgrupp (SSYK), kön/ålder och tabellinnehåll.* <https://www.statistikdatabasen.scb.se/sq/141757>

SCB (2024d). Mikrodata från register STATIV, BAS mm.

SCB (2024e). *Utbildningsflöden (U3) efter årsintervall, region, utbildning, kön och tabellinnehåll.* <https://www.statistikdatabasen.scb.se/sq/141747>

Skolverket (2024). *Skolverkets statistikdatabas – statistik om förskola, skola och vuxenutbildning.* <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-statistik-om-forskola-skola-och-vuxenutbildning?sok=SokC>

Socialstyrelsen (2024). Information om skyddad yrkestitel för undersköterskor. [Undersköterska blir en skyddad yrkestitel 1 juli 2023 - Legitimation](#) (senast uppdaterad 2024-03-22)

Bilagor

Bilaga 1. Vård- och omsorgsyren

Yrke SSYK4

1511 Klinik- och verksamhetschefer inom hälsa och sjukvård, nivå 1
1521 Avdelningschefer inom socialt och kurativt arbete, nivå 1
1512 Avdelnings- och enhetschefer inom hälsa och sjukvård, nivå 2
5350 Tandsköterskor
1522 Enhetschefer inom socialt och kurativt arbete, nivå 2
1531 Avdelningschefer inom äldreomsorg, nivå 1
1532 Enhetschefer inom äldreomsorg, nivå 2
2131 Cell- och molekylärbiologer m.fl.
2211 Specialistläkare
2212 ST-läkare
2213 AT-läkare
2219 Övriga läkare
2221 Grundutbildade sjuksköterskor
2222 Barnmorskor
2223 Anestesisjuksköterskor
2224 Distriktssköterskor
2225 Psykiatrisjuksköterskor
2226 Ambulansjuksköterskor m.fl.
2227 Geriatriksjuksköterskor
2228 Intensivvårdssjuksköterskor
2231 Operationssjuksköterskor
2232 Barnsjuksköterskor
2234 Företagssköterskor
2233 Skolsköterskor
2235 Röntgensjuksköterskor
2239 Övriga specialistsjuksköterskor
2241 Psykologer
2242 Psykoterapeuter
2260 Tandläkare
2271 Kiropraktorer och naprapater m.fl.
2272 Sjukgymnaster
2273 Arbetsterapeuter
2281 Apotekare
2283 Audionomer och logopedier
2282 Dietister
2289 Övriga specialister inom hälso- och sjukvård
2661 Socialsekreterare
2662 Kuratorer
2663 Biståndsbedömare m.fl.
2669 Övriga yrken inom socialt arbete
3211 Tekniker, bildiagnostik och medicinteknisk utrustning
3212 Biomedicinska analytiker m.fl.

3213 Receptarier
3214 Tandtekniker och ortopedingenjörer m.fl.
3250 Tandhygienister
3411 Behandlingsassistenter och socialpedagoger m.fl.
4117 Medicinska sekreterare, vårdadministratörer m.fl.
5321 Undersköterskor, hemtjänst, hemsjukvård och äldreboende
5322 Undersköterskor, habilitering
5323 Undersköterskor, vård- och specialavdelning
5325 Barnsköterskor
5324 Undersköterskor, mottagning
5330 Vårdbiträden
5326 Ambulanssjukvårdare
5341 Skötare
5342 Vårdare, boendestödjare
5349 Övrig vård- och omsorgspersonal
5343 Personliga assistenter

Bilaga 2. Urval vård- och omsorgsyren i SSK4 (Fokusyrken för rapporten)

Grupp	Yrke SSK4
Arbetsterapeuter	2273 Arbetsterapeuter
Fysioterapeuter	2272 Sjukgymnaster
Sjuksköterskor grundutbildade	2221 Grundutbildade sjuksköterskor
Specialistsjuksköterskor	2222 Barnmorskor
Specialistsjuksköterskor	2223 Anestesisjuksköterskor
Specialistsjuksköterskor	2224 Distriktssköterskor
Specialistsjuksköterskor	2225 Psykiatrisjuksköterskor
Specialistsjuksköterskor	2226 Ambulanssjuksköterskor m.fl.
Specialistsjuksköterskor	2227 Geriatrik sjuksköterskor
Specialistsjuksköterskor	2228 Intensivvårdssjuksköterskor
Specialistsjuksköterskor	2231 Operationssjuksköterskor
Specialistsjuksköterskor	2232 Barnsjuksköterskor
Specialistsjuksköterskor	2233 Skolsköterskor
Specialistsjuksköterskor	2234 Företagssköterskor
Specialistsjuksköterskor	2235 Röntgensjuksköterskor
Specialistsjuksköterskor	2239 Övriga specialistsjuksköterskor
Tandsköterskor	5350 Tandsköterskor
Undersköterskor	5321 Undersköterskor, hemtjänst, hemsjukvård och äldreboende
Undersköterskor	5322 Undersköterskor, habilitering
Undersköterskor	5323 Undersköterskor, vård- och specialavdelning
Undersköterskor	5324 Undersköterskor, mottagning
Vårdbiträden	5330 Vårdbiträden

Källa: (SCBd, 2024).